

Antoni Maria Mulas

de Benvenuto Lobina, versioni SSS, de Po Cantu Biddanoa, Ilisso 2004, pg.178 – 256.

Antoni Maria Mulas biviati inguddei, in cussas domus chi imoi funt de Pissentica, sa pobidda de su Butegheri. Pissentica ddi fut neta, filla de su fillu, Sisinni, chi Antoni Maria no iat bòfiu mai biri ca naràt ca sa mama fut morta po mori suu.

Fiant duas domus mannas, in d-una pratza manna. In sa domu de sa lolla ddoi biviant is serbidoris e is serbidoras; in s'àtera, in sa domu noa, ddoi biviati Antoni Maria cun Bràbara, sa pobidda. Apustis chi Bràbara fut morta, ddoi biviati issu sceti, solu. Bah, solu no ddoi fut abarrau meda, chindighinò s'iat a essi schissiau.

Ma gei dd'iat pensau Coixedda a ddi circai cumpangia, de sa dii chi Antoni Maria dd'iat bèndiu s'ànima ca su dispexeri fut bocendi-ddu. Fatuvatu, cun is seti serbidoris a cuaddu chi dd'iat betiu Coixedda, Antoni Maria calàt a Campidanu, e a su noti ndi torràt cun duas picioacas, una agropas e una ananti de sa sedda, e si-ddas crocàt in su letu de crìspinis totu e is duas.

Ma sa noti chi nd'iat betiu cuddas tres stàtuas callentis comentis èguas, chi campidanesas no fiant, su letu de crìspinis ndi fut arrutu. Fut tandu chi s'iat fatu fai de su butaiu unu letu chi ndi pigàt totu s'apostu, cun is peis cravaus in terra. Antoni Maria Mulas fut un'òmini comentis pagus ndi nascint, fut un'òmini de profetu, fut àbili e fut giustu. E fut una strantargiada de òmini, artu prus de duus metrus, e grussu in proportzioni. Forti che unu scrau, intràt in su tallu de is bacas e giogàt cun is mallorus de tres annus comentis e chi fèssint crabitus: ndi pigàt unu a unu corru e unu a s'àturu e ndi-ddus bogàt a foras de su tallu fendi-ddus caminai a su passu chi boliat issu. Candu ddus scapàt, is mallorus si fuiant comentis e chi fèssint amuscaus. E issu si nd'arriat: su scracàllu de Antoni Maria s'intendiat de monti a monti, che unu sonu de campana. E fut devotu: andàt dònna dominigu a crèsia, a missa manna, e si poniat cun is àturus in sa capella. In mesu a is àturus pariat una turri, ingenugau pariat strantàxu.

Candu fut morta, in partu, Bràbara teniat bintiduu annus. Antoni Maria fut abarrau comentis e chi dd'essit calau guta. No ddi fut bessiu ni fueddu ni làmbriga, iat pigau su pipiu a unu pei e nci-dd'iat fuliau in su muntonàrgiu. (Ndi-dd'iat boddiu luegu, po furtuna, una serbidora). Poi nc'iat bogau a totus e si fut incungiau in s'apostu cun sa morta. Iat abertu sa genna apustis de tres oras: Bràbara fut in su letu, cumposta, cun su bestiri de candu iat sposau, e issu sètziu in conca de letu, mudu, nieddu che unu murcioni.

No si fut mòviu fintzas a sa dii infatu, candu iant portau su baullu. Nc'iat torrau a bogai a totus, e candu duus iat lassaus intrai su baullu fiat incravillau. E issu in sa pròpiu cadira, mudu che unu truncu.

A s'ora de s'interru no iat bòfiu chi su baullu dd'essit tocau nemus: si fut incubau, si-dd'iat atuu a palas, e caminendi ananti de su predi nci-dd'iat portau prima a crèsia e poi a campusantu. Issu dd'iat posta in sa fossa, issu dd'iat interrada.

Acuguddau, sentza de pesai is ogus, fut torrau a domu. Otu diis incungiau in s'apostu, sentza de unu müssiu de pani, sentza de unu stiddu de àcua. Sa genti de domu iat intèndiu bacanu, boxis, sumbullu: pariat chi cun Antoni Maria, in s'apostu, ddoi fessint totu is dimònius de s'inferru, cun d-unu chi aboxinàt prus de is àturus.

A sa de otu diis ndi fut bessiu de s'apostu trancuillu, pariat fintzas e prexau. Sa faci stendiada, is ogus allutus, no portat perunu sinnali de su ch'iat passau. De domu iat fatu sparessi santus, arrosarius e patenas, poi iat inseddau su cuaddu, e cun d-una acirrada de sproni nci fut stupau che unu bentu. Fut una noti de strasura: de is peis de su cuaddu si pesant pampas de fogu...

Fut torrau apustis de unu mesi, una noti, cun cuddus seti, a cuaddu issus puru, seti dimonius. De innui nd'essint propiu no dd'iat scipiu mai nemus, e de innui fessint no si cumprendiat, ni de su bestiri ni de su fueddai, ca amesturant cabetesesu e campidanesu, ollastinu e meurreddu.

Issu fut cambiau in totu, pariat fintzas e prus mannu, prus imponenti. Bestiu che unu duca, setziat un'egua chi pariat una pintura, cun frunimentus chi pariant de prata che is spronis chi portat, chi de prata depiant essi, a su sonu chi faiant is arrodeddas.

De cuddu disisperu de candu ddi fut morta Bràbara, e mancu de Bràbara etotu, mancai essit passau pagu prus de unu mesi pariat chi no si-nd'essit arregordau prus.

In cuddas seti diis chi fut abarrau in s'apostu de letu apustis chi nc'iat interraru a Bràbara, Antoni Maria si fut pistau, s'iat scutu sa conca a su muru, iat frastimau a Deus e a Nostrasennora, iat fintzas e tentau de nai calincunu babbunostu, ma no fut arrennesciu a s'apaxiai: sa morti de Bràbara dd'iat arrogau su coru e su pentzamentu.

A sa de tres diis iat pensau ca s'iat a essi fintzas e bendiu s'anima a su dimoniu, si s'Eremigu ndi-dd'essit bogau de su sentidu e de is ogus sa figura de Bràbara. Luegu si fut intèndiu unu stragatzu, unu tronu e una boxi chi bessiat de asuta de terra, e poi fut cumpartu s'Eremigu, chi dd'iat intèndiu.

Innantis iant certau, iant aboxinau, si fiant strumpaus in terra, ma infinis si fiant postus diacordiu: Antoni Maria iat bendiu s'anima a s'Eremigu e i si-dd'iat a essi intregada sa dii chi Coixedda dd'iat a essi tzerriau. In cambiu s'Eremigu ndi-dd'iat a essi scancellau a Bràbara de sa memòria e de is pensamentus, dd'iat a essi fatu scaresci sa cara sua, is ogus suus, sa boxi sua etotu su ch'iat passau candu fut morta.

“A mussiu de cani, pilu de cani - dd'iat nau Coixedda - fèminas, ti-nd'apu a donai, cantu nd'as a bolli, totus is chi as a bolli passai di dònna arratza, e lumbus de ferru po ddas setzi e ainas di atzargiu.

E dinai, e prendas, e òru cantu nd'as a bolli, e seti ànimas pèrdias po ti serbiri. Is ogus tuus ant a biri a su scuriu e a tui no t'at a biri nemus, chi no as a bolli, e as a podi intrai in dònna logu, fintzas e in su stampu de sa crai, sentza de fai sonu perunu. Su cuaddu tuu at a essi che tui etotu, no at a lassai ni arrastu ni umbra, at a curri prus de su bentu, e dd'as a podi carrai su mundu. Nemus t'at a tocai, nemus t'at a sighiri, nemus t'at a firmi”.

E imoi Antoni Maria, torrau a bidde cun cuddus seti dimonius, biviati dii e noti cun cuddus duus dillirius: fèminas e dinai. Candu dd'artziat a conca, a cabudexena, moviat faci a Campidanu, a furai fèminas, cun is seti umbras infatu, nieddas che su scuriu.

Ddi praxiant is campidanesas titas mannas, fortis de fiancus e de gropera. Si-ndi crocat una pe parti, dònna noti, ma po cantu nd'essint aguantau, a mengianu fiant sfiancadas totu e is duas.

Candu arribbat acantu sciat issu, Antoni Maria faiat firmi is seti cuaddigantis e intrat in bidde solu, a de noti. Chentza chi nemus dd'essit biu, sentza de unu pispisu, intrat in is apostus a scuriu e si sceberat is duas crabiolas chi ddi pariant prus maciocis. Chentza chi cuddas si-

nd'essint mancu sapidas, si-ddas atuàt a coddu dormias etotu, e si-ndi poniat una a gropas e una ananti de sa sedda. Candu si-ndi scidànt, is pipias s'agatànt acapiadas a Antoni Maria cun d-una soga, po no nd'arrai de cuaddu. E issu chi arriat che unu macu, arriat, arriat, torrendi a bidda, po issu fut unu giogu, su giogu chi ddi praxiat de prusu.

Si-ddas teniat una cida, màssimu, poi nci-ddas torràt a mandai a bidda insoru, cun is seti dimònius e unu sachiteddu de prendas e de marengus a donniuna. A is campidanesas, su strepu de Antoni Maria narànt chi ddis èssit pràxïu meda, poita candu si-nd'andànt prangiant che funtanas, prus de candu arribbànt.

Apustis de una pariga de diis andàt a si-ndi circai àteras duas, a un'àtera bidda.

Ma sa borta de cuddas tres. Si e no ca ddoi-nd'iat de murigu, in s'apomentu! Su letu de crispinis nd'arrai dònna noti, su trumbullu fut tropu mannu, e a Antoni Maria no ddi praxiat a acabai is cosas suas in terra. E poi in cussu letu in cuàturu mancu ddoi capiant. Fut tandu ch'iat mandau a foresta otu giuus, is prus bois mannus chi teniat, e dònna giuu nd'iat betiu a tragu unu truncu de tzinnibiri. E illuegu etotu iat fatu tzerriai a Pulleu, su butàiu, e in d-una dii dd'iat fatu fai unu letu de prus de cuàturu pratzas, cun is taulonis incravillaus e is peis cravaus in terra. Ndi pigàt giai totu s'apomentu.

Imoi si, ca ddas podiat setzi comentis boliat issu, is tres purdeddas arestis, teniant gana de cardeddai, su letu no nd'arrai prus. Ma imoi, in is taulonis incravillaus de su letu de tzinnibiri, fiant issas chi ddu intzullànt. A Antoni Maria no ddi pariat beru: si-ddas passàt dònna noti totu e is tres, assumancu duas bortas. Po issu fut unu giogu, cun cussus lùmbus e cussas àinas chi dd'iat atzargiau su dimòniu.

Fiant tres aràbas. Comentis nci fiant acabadas in su letu di Antoni Maria a mei mi-dd'iat contau babbai, bonànima.

Unu de cuddus seti dimònius chi portàt sèmpiri picigaus a paneri, dd'iat fatu sa conca che unu caiddu cun is contus de is fèminas maurreddas. Àturu che campidanesas. Mancai, no fiant biancas che sa nii, comentis e is campidanesas, ma po curri a parillia! Sèmpiri insuias, andànt in is medaus a de dii e a de noti circhendi a chini ddas scrafì. E nd'aguantànt de pillona: passas e passas.

Antoni Maria innantis dd'iat lassau cantai, o aici fut partu, ma agoa, una noti ndi-ddus iat scidaus totu a is seti e fiant mòvius.

Comentis faiat sèmpiri, no ddis iat nau acantu depiant andai. E camina camina, nci fiant imbàtius in sa Maurreddia.

A Antoni Maria no ddoi iat bisòngiu de dd'amostai logu perunu, issu connoscat dònna logu, sciat sèmpiri acantu fut, mancai no ddoi essit mai stètiu. A de dii si firmànt in calincunu furriadòrgiu abandonau, e a su scorigadòrgiu torrànt a movi. Ma a Antoni Maria pariat chi ni su logu, ni is fèminas chi biiat dd'èssint pràxias meda.

Ma iat sighiu a andai, de bidda in bidda, fintzas a chi su dimòniu chi portàt in corpus nci dd'iat fatu bessiri a una bidda mannita chi ddi narànt Sant'Antiogu. Custa bidda pariat posta in mesu mari, ma no fut beru, ca ddoi iat unu caminu chi andàt fintzas a terra, cun d-unu pontixeddu a s'acabbada.

Sigomenti candu fiant arribbaus a pagu tretu de sa bidde nci boliat meda a obresci, e fiant fadiaus, Antoni Maria nci-ddus iat portaus in d-una gruta chi sciiat issu, prena de tidoris, e si fiant corcaus.

Ma iant apenas serrau is ogus, chi unu sonu de scupetadas ddus fait saddiri. Allutant is origas e ndi bessint a foras sprapallocendi is ogus.

Ddoi iat lugori, e Antoni Maria iat apubau, in s'oru de su mari, unu bastimentu. De su bastimentu fiant calendi-ndi, a trumas, òminis cun d-una spètzia de bestiri biancu, una daga in sintzu e una scupeta, e curriant faci a bidde sparendi: morus, fiant, aràbus, bènnius de domu de dimònius po torrobai e furai fèminas e òminis. De is fèminas gei sciiant e ita ndi fai, is òminis ddus bendiant comentis e scraus, chini sciiat e innui.

Antoni Maria iat donau òrdini a cuddus seti de no si movi de sa gruta: s'Eremigu, chi fut a cumandu suu, dd'iat giai nau su chi depiat fai: s'ànima no si-dd'iat bèndia po debadas.

Chi no boliat issu, a Antoni Maria no ddu biiat nemus, no dd'intendiat nemus, ni a issu ni a s'ègua sua niedda, chi no lassat arrastu mancai fessit passada in s'arena de su mari.

A cuaddu, a bell'a bellu, Antoni Maria nci fut acostiau faci a su bastimentu e si fut cuau. E iat biu ca candu totu is aràbus cun sa scupeta ndi fiant calaus, genti chi depiat essi abarrada in su bastimentu nc'iat intrau sa scala chi arribbat fintzas a terra.

Imoi, aillargu, s'intendiant scupetadas, tzèrrius e agiutòrius.

Antoni Maria ndi fut calau de cuaddu, iat acapiu s'ègua a una barca bècia, e si fut acostiau de prus a su bastimentu, scurtendi: s'intendiant fueddus chi no cumprèndiat, boxis acutzas fueddendi allestru allestru, àtaras fueddendi in gùturu, e genti arriendi: feminalla. Coixedda no dd'iat contau fàulas mancu custa borta.

No ddoi fiat prus lugori, ma in su scurìu, cun is ogus chi portat, Antoni Maria iat biu una funi grussa che su bratzu, chi andat de su bastimentu fintzas a terra, acantu fut acapiada a una bita.

Lestru che unu gatu, si fut picigau a sa funi, e che unu gatu nci fut artziau a su bastimentu chentza de fai perunu stragatzu. Sa genti chi fut ainturu no si fut acatada de nudda. Si fut intèndiu sceti unu pagu de trumbullu, poi nudda. Apustis de unu pagheddu de su bastimentu ndi fut torrada a bessiri cudda scala longa. Candu fut arribbada a terra, in punta de sa scala, in artu, ddoi fut Antoni Maria. E infatu suu, masedas che angioneddas, tres aràbas.

Issas puru portant unu bestiri longu fintzas a peis e fiant trogadas cun d-unu lentzoru. In faci portant unu mucadori, si-ddis biiant sceti is ogus, nieddus che sa pixi. E bellas, depiant essi: Antoni Maria, cun s'agiudu de totu is dimònius, gei sciiat sceberai. Aturu che maurreddas culu bàsciu!

Candu is sèti dimònius ddas iant bias intrendi in sa gruta, totu a is tres impitzus de s'ègua niedda de Antoni Maria, biancas che tres pantàsimas, fiant abarraus a buca aberta. Ma Antoni Maria no ddis iat donau mancu su tempus de dda serrai, ca fiant giai in caminu, conca a bidde.

Apalas insoru s'intendiant ancora is aràbus sparendi, e sa genti de Sant'Antiogu aboxinendi e prangendi.

E dinai! Marengus e scudus e prenas, de oru e de prata, un'apomentu prenu. E candu in s'apomentu no ddoi fiat càpiu prus nudda, nd'iat sciusciau unu tràbicu e iat ghetau apari s'apomentu

cun d-unu àturu. E in pagu tempus iat prenu cussu puru. Po oru e po dinai andàt sèmpiri a s'Ollasta, cun totu sa cambarada de is seti ànimas pèrdias.

Fut sutzèdiu ca, una borta, unu predi de s'Ollasta iat spollau totu is santus de crèsia, e si-nc'iat portau a domu sua totu s'oreria chi portàt, impromissas de devotus: prendas de oru e cadenatzus, marengus e scudus, bratzus e cambas de oru e de prata, fintzas e arrellògius de oru. Chintaris.

Apustis, cun d'unu picu, nd'iat tirau s'arreciada de sa capella, e a de noti etotu fut andau acantu de sa Giustìtzia, disisperau, a contai ca in crèsia fut intrada genti a torrobai e nd'iat pigau totu s'oreria chi portàt is santus. Issu iat a essi informau a Muntzennori po fai scuminigai is furonis, sa Giustìtzia essit fatu su doveri suu.

Sa Giustìtzia nc'iat fichiu in presoni duus caciapus, ma ndi-ddus iat dèpius bogai luegu poita si biiat ca fiant canis de strexu, e cun su torrobatòriu no nc'intràt nudda.

De tandu, in àtaras biddas de s'Ollasta fatuvatu genti mala intràt a crèsia, a de noti, e ndi furàt s'oreria chi portàt is santus. Ma furonis sa Giustìtzia no fut mai arrennèschia a nd'aciapai.

Ma a Antoni Maria perou "calincunu" ddi contàt is cosas giustas, e po cussu andàt a corpu segùru. Intràt a de noti, sentza de fai sonu, cun cuddas ànimas pèrdias infatu, in is domus de is predis chi sciiat issu, e ndi-ddus faiat pesai de su letu:

"Bollu unu chintari de oru, comentì e chi siat".

"Ma deu seu unu poberiteddu, no tengu mancu un'arriali..." Antoni Maria faiat un'acinnidu a unu de cuddus, chi alluiat unu grandu fogu in sa forreda e nci poniat unu trèbini a avrigai. Candu su trèbini fut arrùbiu, ndi fait calai is cartzonis a su predi e ddi fait ponni su trèbini a parti de palas:

"Duus chintaris, o ti fatzu setzi in su trèbini".

"Sissinniori, sissinniori, comentì bolit vossinnioria. Ma no iat a bastai unu chintari?"

"No. Duus".

Su predi, scedau, s'atrinzàt is cartzonis allestru allestru, e cun d-una candela in manus nci-ddus portàt in d-unu magasinu scuriosu, prenu de carradas e de cobedinas. In d-una carrada ddoi fut s'oru. Carriàt is cuaddus e partiant.

Unu borta, però... Una borta unu predi grassu che unu porcu, candu s'iat biu su trèbini avrigau a asegus si fut postu a prangi che un'arriu:

"No tengu nudda, deu ni oru ni marengus, no tenint prus nudda mancu is santus, innoi sa crèsia est stètia giai sctorrobàda. Bandai-si-ndi, bandai-si-ndi, po s'amori de Gesuscristu, deu no si potzu donai nudda". E prangiat, prangiat a corrinus, pariat chi essint scannendi-ddu.

Tandu Antoni Maria iat fatu is ogus a su chi fut a su costau de su predi, e cuddu dd'iat postu una manu in coddus. Sa manu fut grai, e su predi nci fut calau giustu giustu cun su paneri in su trèbini, a boxis e a tzichirrius, pariant scroxendi-ddu.

Poi ndi-dd'iant pesau, nci-dd'iant sètziu culu a moddi in d-unu cardaxu de àcua frida, e fiant calaus a magasinu: nudda. "Bastat, andeus-si-ndi".

Apenas nci fiant bessius a foras, Antoni Maria intendit unu scracàllu: Coixedda.

E Antoni Maria, inchietu: "Ma poita catzu m'as fatu benni a domu de custu porcu mannali, no ddu sciiast ca fut stètiu giai torrobau?"

E Coixedda:

"Seguru, ca ddu scia. Ma bolia biri si fut prus mannu su trèbini o su culu de su predi".

De sa dii chi fut morta Bràbara, Antoni Maria no podiat biri sànguni.

Fut sèmpiri a scupeta a coddu, ma dda portat prus po braga che po sparai, e poi iat a essi bastau s'amalletzu.

Ma ddi praxiat a andai a cassa, ddi praxiat sa petza de cassa. E fatuvatu moviat, cun cuddus seti fillus de su dimòniu, e andant faci a Tònniri, o prus acanta, a Arriu de Procus o a Perdemengianu. Tandu cassa si-nd'agatàt prus che oi.

Lòmpiu a su logu, poniat cuddus seti a fai trumbullu, e issu si poniat in sa posta. Candu su pegus, sirboni o crabiolu chi fessit, ddi passat a tretu, innantis nci-ddu lassat stesiai, agoa ddu sparat: a parti de asegu, però, a su stampu fatu, po no ddi bessiri sànguni. E no si biiat mancu s'intrada de sa balla.

A cristianus no iat sparau mai, sarvu che cudda borta a Lusciori, unu de is tzaracus, ma no dd'iat fatu nudda. S'assichidu però fut stau mannu.

In bingia Antoni Maria teniat unu giuali de àxina, chi no carriat meda, ma fut de una calidadi chi in bidda no si-nd'iat mai biu. Antoni Maria no papat che de cussa, ma sigomenti fut pagu, no boliat chi nisciunu nd'essit tocau manc'unu pibioni.

Però s'àxina de cussu giuali praxiat a Lusciori puru, e una noti fait finta de andai a si corcai e tzucat a bingia. Fut impitzu de su muru, pruntu po nci sartai, candu intendit comenti e unu tronu e biit una lampigiada. In su pròpiu momentu intendit unu pitziori callenti a sa mola de su tzugu, ma forti, comenti e chi fessint passendi-ddi unu murcioni allutu. Sentza de cumprèndi su chi fut sutzedendi-ddi, nci-ddi bolat de conca sa berrita, su mucadori e sa preta de is pilus, ca tandu is òminis ddus portant trotoxaus a ingiriu de conca, che is fèminas.

Tremendi che una folla, cun s'atzili totu abruschiau, ndi boddit allestru sa berrita mali acòncia e currit a bidda, sprantau.

Candu fut po intrai a domu, ananti de su portali agatat a Antoni Maria frimu, cun sa pipa in buca:

"A innui dimòniu fust, a cust'ora, Lusciori? Scumitu ca fust in domu de cudda fiudedda... O mi sbàlliu".

"Tiàulu de brullas" fait cuddu, cun sa berrita totu stampada cracada in faci.

"Lusciori, Lusciori, gei ddu sciis ca sa scupeta mia no faddit, chi deu no dda bolu fai faddiri. Dona atentzioni e no pensis prus a s'àxina, chindighinò un'àtera borta sparau tres didus a parti de ainturu. E tandu podit essi chi picigada a sa preta si pesit a bolai sa conca tua puru."

Domentilla fut intrada in pratza a cuaddu, a s'intrada de su soli. Antoni Maria dd'iat bia de sa fentana, ma no si fut mòviu fintzas a chi no iat intèndiu tochendi sa genna. E dd'iat aberta candu ddi fut partu ca sa genna fessit po nd'arrui. Dd'iat connota luegu, mancai fessint passaus giai cuindix'annus: tandu fut una giovonedda sentza de malesa, sprexuria, a is primas, e imoi fut una fèmina fata, iat passau is trinta. Fut issa, e fut un'àtera, forsis in cussus annus iat prus guadangiau che pèrdiu.

No fut prus unu butoni de arrosa, imoi, ma un'arrosa de centu follas, spannada ma no spinniada, e teniat figura e bellesa, e fragu bonu de arrosa.

"Poita ses torrada?"

Dd'iat castiau chena de dd'arrespundi.

"E candu ses partia, de bidda tua?"

"Ariseru 'e noti".

"De chini est cussu cuaddu?"

"Furau".

"Cojada ti ses, o no?"

"No". "E ita bolis?"

"Abarru o mi-ndi andu?"

"Abarra, po imoi".

E fut abarrada. A de dii ddi preniat sa domu, a de noti su letu, mannu che s'apontu.

Fessit ca issu puru cumentzàt a essi mannitu, fessit ca Domentilla baliat po tres, Antoni Maria a furai fèminas no ddoi fut torrau prus.

Bessiat pagu fintzas e de domu, si fut achietau. Cun Domentilla no dd'amancàt prus nudda, fut cumpàngia, fut sorri, meri de domu e fèmina de letu.

A bortas pentzàt chi fessit una brulla de Coixedda, chi si-dd'essit mandada issu chini sciiit poita, po beni no, maladitu siat.

A Domentilla ndi-dd'iat pigada s'arriu. Fut andata a Frumindosa a sciacuai lana, cun is serbidoras, e fut intrada in àcua issa puru. Fut forti e sciiat nadai, e candu iat biu una piscina, bella, paris, pariat unu sprigu, nci fut intrada e iat cumentzau a nadai: ma sa piscina fut funguda e traitora, e nci-dd'iat ingùrtia.

Debbadas fiant andaus a dda circai, a pei e a cuaddu, oras e oras sighendi s'arriu: no dd'iant agatada, mancu morta.

Antoni Maria, candu dd'iat scìpiu, no iat nau mancu ba', si fut incungiau in domu spèrdiu, in sa domu sbuidada totu in d-una, troppu manna po cussu òmini disisperau chi no sciiat acantu si scudi.

E a de noti sa boxi:

"Est ora, Antoni Maria Mulas".

Si-ndi fut pesau, iat tzerriau cuddus seti, ddis iat fatu preni sa bèrtula de totu s'oru chi ddoi capiat, e nci-ddus iat mandaus.

Agoa iat inseddau su cuaddu e nci fut bessiu.

Fut una noti niedda che sa pixi, e s'intrada de sa gruta dda podiat biri issu sceti. Iat tocau de sproni e nci fut intrau in su scuriu.

Apustis de unu pagheddu si fut intèndiu su tzèrriu: lègiu, longu, verenau. E infatu unu sdoorocu, unu tronu ch'iat fatu saddiri sa genti in su letu, aurtiri is animalis, infridai is ous in is nius. Su monti puru iat tentu comenti e unu sàddidu e ndi fut arrutu impitzus de sa gruta, ndi-dd'iat

sciusciada, carraxada, alluppendi su tzèrriu. Acantu fut sa gruta, imoi ddoi iat un'àturu monti, prus bàsciu: cuddu. E de punta de su monti nou si fut intèndiu unu scracàlliu, lègiu prus de su tzèrriu, e unu sonu de cadenas: Coixedda fut torrendi-nci a sa domu de s'inferru, cun s'ànima de Antoni Maria a tragu.